

*Katolícky
mesačník*

4

1989

O p r a v a !

V 2.čísle Kat.mesačníka sme na základe nepresnej informácie uviedli medzi účastníkmi schôdzí PIT aj mená V.Knazovič a V.Rajner, čo neodpovedá pravde. Veľmi nás to mrzí, omlúvame sa menovaným! Prosíme čitateľov, aby vzali na vedomie a rozšírili túto opravu! Tiež medzi vyučujúcimi na CMBF sú okrem prof.Šoku ďalší, ktorí nepatria medzi pacistov.

N a j n o v š i e s p r á v y :

- 12.4. sa uskutočnilo celoslovenské slávnostné zhromaždenie PIT k "40.výročiu mierových iniciatív katolíckeho duchovenstva". V skutočnosti ide o 40.výročie vytvorenia schizmatickej "Katolíckej akcie". Zhromaždenie sa konalo v najluxusnejšom, najdrahšom novom bratislavskom hoteli "FORUM" /za čie peniaze?/ za účasti asi 130 kňazov z celého Slovenska /čo je asi desatina počtu pastoračných kňazov/. Slávnostnými rečníkmi boli biskup Feranec, predseda PIT Zabák a "veteráni" MHKD a PIT Š.Záreczky a Š.Onderko. Z diecéznych administrátorov boli prítomní ešte Janega /Nitra/ a Spišiak /Rožnava/. Prítomný bol aj celoštátny predseda PIT Vymetal. V mene vlády SSR pozdravil zhromaždenie minister kultúry Koyš. Prítomné boli aj dve ženy.

- 10.4.priletela do Prahy vatikánska delegácia /arcibiskup Fr.Colas-suonno a Rev.J.Bukovsky/ a 11.4. začalo ďalšie kolo rozhovorov s delegáciou vlády ČSSR.

Prosme Pána za obsadenie prázdnych biskupských stolcov dobrymi biskupmi!

Štvrtá veľkonočná nedeľa, t.r.16.apríla, je svetový deň modlitieb za kňazské a rehoľné povolania. M o d l i m e s a :

Pane, pošli robotníkov do svojej žatvy, aby všetky národy oslavovali tvoje meno.
Daj, aby kňazi slovom i príkladom boli soľou zeme a svetlom sveta.
Pomôž trpiacim, ktorí sú prenasledovaní pre tvoje meno.
Poslal si učeníkov hlásať evanjelium celému svetu, pomáhaj tým, ktorí ohľesujú tvoj víťazný kríž.
Rozpomeň sa na tých, ktorí sa dedia do služby svojich bližných, aby neúspech ani nepochopenie ich nezbavovali odvahy.
Daj, keď vydávajú svedectvo, aby ľudia pri pohľade na ich dobré skutky oslavovali Boha na nebesiach.
Chráň na všetkých miestach sveta tých, ktorí o tebe vydávajú svedectvo.

Za 8 rokov, 23.apríla 1997, bude milénium smrti sv.Vojtecha, pražského biskupa a mučeníka, patrona Čechov, Poliakov i Maďarov.

M o d l i m e s a : Všemohúci a večný Bože, ty si svätého biskupa Vojtecha, muža plného viery a Ducha Svätého, poslal šíriť evanjelium medzi slovanské kmene; prosíme ťa, pomáhaj nám, aby sme aj my slovom a dobrým príkladom zveľaďovali vieru, ktorú on tak horľivo ohlasoval. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.

Prvá väčšia púť na Slovensku:

na Turíce s vigíliou, t.j. 13.mája večer až 14.mája poludnie-ŠAŠTÍN!

KARDINÁL TOMKO NA SLOVENSKU

Pred nejakým časom v istej spoločnosti povedal jeden mladý muž: "Podľa mojej mienky jediný spôsob, ako by v súčasnej dobe mohol Svätý Otec navštíviť Československo je, že jedného dňa by sa tu jednoducho bez ohlásenia ukázal". Prítomná spoločnosť vtedy s nedôverčivým mlčaním reagovala na tento názor.

Čo nevyšlo zatiaľ v prípade Svätého Otca, vyšlo na sto percent v prípade kardinála Tomku.

Bez ohlásenia, bez príprav na príchod tohto - v súčasnosti prvého Slováka vo svete - ohlásil sa kardinál 13. marca 1989 v bratislavskom seminári, a krátko hovoril s predstavenými a časťou seminaristov. Už v ten deň o tom vedela celá katolícka Bratislava. Kardinál Tomko prišiel súkromne k ťažko chorej 94-ročnej matke, a preto hneď cestoval na východné Slovensko. Jeho 10-dňový pobyt, najmä na jeho rodnom a milovanom východnom Slovensku, sa už stal súčasťou našich katolíckych dejín. Bolo to bez organizačných príprav, ale o to spontánnejšie a radostnejšie.

Kardinál bol v týchto dňoch "Sluha sluhov Božích na Slovensku". Ktokoľvek prišiel a zazvonil v Udavskom, v dome jeho sestry, prišiel mu otvoriť kardinál a bez vyzvedania kto je a čo je, povedal: "Vítajte". Takto prijímal stále návštevy knazov, reholníkov, reholníčok i laikov. Zo všetkých týchto stretnutí a potom z jeho verejných vystúpení v Humennom, Vranove a nakoniec v Košiciach na Zelený Štvrtok možno si urobiť dostatočný obraz o tomto človekovi, o jeho názoroch a tiež o tom, ako na nás hľadí katolícky svet a osobitne Svätý Otec.

Kardinál bol povzburdený kňazmi i veriacimi na Slovensku. Sám videl na vlastné oči, koľko pred Veľkou nocou knazi svedujú, ako ich je vlastne v takýchto chvíľach málo, ako hojne sa veriaci zúčastňujú na sviatosti pokánia a na bohoslužbách, s akým nadšením ho vítala všade katolícka mládež. Toto bolo preňho takým zážitkom, že keď na Veľkonočnú nedeľu slúžil sv. omšu v kaplnke vaticánskeho rozhlasu, toto všetko vyzdvihol a poďakoval sa za to. Kardinál Tomko v rozhovore každému pripomínal a kládol na srdce jednotu s Cirkvou a jej Hlavou Sv. Otcem; zdôrazňoval, že toto bude aj v budúcnosti kritériom pri voľbe prípadných nových biskupov. Kládol na srdce ešte dve veci:

1. Aby sme si dali pozor na dvojtvárnosť, ktorej sme si tak trochu zvykli a ktorá nám už prestáva robiť mravné problémy. Upozorňoval, že takáto dvojtvárnosť vedie nakoniec k rozbitiu integrity človeka a k jeho priemerneniu.

2. Aby sme mali na mysli aj udržiavanie a budovanie slovenskej integrity.

V Humennom celebroid sv. omšu na Kvetnú nedeľu a podobne ako Sv. Otec v Ríme, aj on sa prihovoral najmä mladým katolíkom: povzbudil ich k apoštolátu a k úsiliu o zvýšenie mravnej úrovne života okolo nich. Konštatoval tiež, že kostol kapacitou nestačí, vyzval stavať väčší kostol a ponúkol sa, že ho po dobudovaní príde posvätiť.

Východné Slovensko všade s nadšením doprevádzalo svojho rodáka, čo sa najviac prejavilo na Zelený Štvrtok 23. marca 1989 v Košiciach v Dóme sv. Alžbety. Kňazi košickej diecézy, ktorí vždy boli a i dnes sú baštou slovenského katolicizmu, po 27 rokoch slávilí pamiatku ustanovenia Sviatosti Oltárnej s biskupom. Sv. omša bola o 9. hod.,

ale už o 7. hod. ráno sa do kostola nebolo možné dostať. Prítomných bolo na tejto sv. omši v priestore okolo katedrály asi 20 tisíc ľudí. Z biskupského úradu do katedrály, čo je asi 50 m, išiel kardinál asi pol hodiny, lebo každý sa s ním chcel nejako pozdraviť.

V kázni kardinál znovu zopakoval to, čo už niekoľkokrát povedal inde. Jednak poukázal na nenormálnosť situácie v Československu, čo sa týka obsadenia biskupských stolcov. Potom zdôraznil jednotu so Sv. Otcom. Povedal, že o rozhodnutiach Sv. Otca sa ne diskutuje, ale že tieto sa jednoducho plnia. Bolo zrejmé, že sa to týka zakázanej organizácie *Pacem in terris*. A potom znovu a znovu povzbudzoval kňazov a veriacich k horlivému náboženskému životu, ktorý jediný môže dať človeku dôstojný zmysel života. Mladým ľuďom povedal: "Nech vaším jediným ideálom je Kristus". Na záver sa kardinál s každým kňazom košickej diecézy osobne rozlúčil a objal.

Ak východné Slovensko pripravilo svojmu slávnemu rodákovi ozaj krásne privítanie a pobyt, ne dá sa to už celkom povedať o západnom Slovensku.

Na letisku v Bratislave čakalo vo štvrtok podvečer kardinála asi 200 ľudí s kvetinami, ale úrady ho so všetkou pozornosťou a "úctou" vyviedli bočným vchodom letiska, takže sa s veriacimi nestretol.

Večer na pozvanie ministra Koyša a dr. Máčovského večeral s nimi v účelovom zariadení MK na Wolkrovej ulici v Bratislave. Potom sa stretol v seminári s biskupom J. Sokolom, ktorý ho vzal na nocľah do arcibiskupského paláca v Trnave. V piatok ráno došlo k ďalšej významnej udalosti. Kardinál Tomko pozval biskupa Korca do arcibiskupského paláca v Trnave, kde sa s ním a s biskupom Sokolom stretli v trojici. Celkom otvorene takto prejavil stanovisko Svätej Stolice i svoje vlastné, že neexistuje tzv. tajná Cirkev a oficiálna Cirkev, ale že existuje len jedna svätá všeobecná katolícka Cirkev - vo svete i v Československu.

Kardinál prijal ešte zástupcov tých, ktorí ho predchádzajúceho dňa na letisku márne čakali. Títo mu odovzdali kyticu a zdravicu podpísanú asi 1000 mladými katolíkmi.

Potom už musel okolo 9. hod. odcestovať do Bratislavy, odtiaľ autom do Viedne a lietadlom do Ríma.

Keď už hovoríme o kardinálovom pobyte v Trnave, nemôžeme sa vyhnúť jednému počudovaniu. Kardinál prišiel vo štvrtok večer do Trnavy a odchádzal odtiaľ v piatok dopoludnia. Keby o jeho pobyte v Trnave vedeli niečo bližšie či už kňazi alebo veriaci, iste by boli vo veľkom počte radi prišli ho pozdraviť.

Pred nejakým časom vydal trnavský obežník inštrukcie "ako sa správať pri návšteve biskupa vo farnosti". Škoda, že neexistuje nejaký naddiecézny slovenský obežník. Pokúsili by sme sa v nom uverejniť - nie inštrukcie, ale rady - ako sa správať, keď do diecézy príde prvý slovenský kardinál v novodobých dejinách Slovenska.

Ako sme už povedali na začiatku, návšteva kardinála Tomku na Slovensku sa už stala súčasťou novodobých dejín katolíckej Cirkvi na Slovensku. Bol to krásny plod modlitbových cyklov košických kňazov. Bolo to veľké povzbudenie, ktoré Slovensko občas iste potrebuje. Najprv prišla Matka Tereza, teraz kardinál Tomko, rad je už len na Sv. Otcovi.

F-O

Pripomienka redakcie: Takmer presne v čase svojej návštevy Slovenska slávil kard. Tomko svoje jubileá: 11. marca 65. narodeniny, 12. marca 40 rokov kňazstva, 19. marca meniny. 15. septembra bude 10 rokov od jeho biskupskej konsekrácie. BLAHOŽELÁME A MODLÍME SA ZA VÁS, o.kard.!

SLOVENSKÍ KATOLÍCI SÚ SOLIDÁRNI S VÁCLAVOM HAVLOM A ĎALŠÍMI VÄZŇAMI

Bratislava, 10. 4. 1989.

Eminencia, najdôstojnejší otec kardinál Tomášek!

Píšeme Vám ako primasovi Čiech a ako všeobecne uznávanej morálnej autorite českého národa.

Pri stretnutiach s veriacimi ľuďmi na Slovensku sa neustále stretávame s pozornosťou a účasťou, ktorú u nich vyvoláva väznenie Václava Havla a ďalších politických väzňov v Čechách a na Morave. V tejto účasti počuť presvedčenie, že väznenie nie je riešením politických, náboženských či kultúrnych problémov v spoločnosti. Treba robiť všetko, aby sa takéto problémy riešili v dialógu a vzájomnej úcte. V tejto účasti sa prejavuje tiež viera, že Boh všetko vidí a že On je posledným sudcom a dobrodincom každého človeka.

Nás veriacich ľudí na Slovensku viaže úcta i vďačnosť voči mnohým občianskym aktivitám v Čechách, ako je Charta 77, VONS a pod., zato, že vždy smelo a nezištne sa zastali tých ľudí z našich radov, ktorým bolo ubližované. Väčšina uväznených je práve z týchto iniciatív.

Otec kardinál, dovoľujeme si tlmočiť Vám tieto prejavy solidarity s väzňami svedomia v Čechách a na Morave, spojené s našimi modlitbami za nich. Prosíme Vás, ak budete mať príležitosť, aby ste obsah tohto listu tlmočili aj ich rodinným príslušníkom.

S prejavom úcty

Ivan Hoffman

Ján Langoš

Katarína Lazarová

Vladimír Jukl

Mons. Viktor Trstenský

Július Brócka

Dr. Silvester Krčméry

Helena Gondová

Ivana Gregorová

J. Ch. Korec

František Mikloško

Ján Čarnogurský

Na Morave začal vychádzať ďalší samizdatový katolícky časopis "VELEHRAD" /podtitul: Nezávislý časopis pro křesťanský život/. Z 1. čísla /uzávierka 11.2.1989/ preberáme o.i.nasledujúci článok:

POZVÁNKA DO KINA K DUCHOVNEJ MEDITÁCII

V súčasnej dobe sa v kinách objavili alebo čoskoro objavia niektoré filmy, ktoré by si náročný divák-a nielen on, nemal nechať ujsť. Jedná sa o obnovené uvedenie už starších filmov /Andrej Rublev, Gándhí, Pirosmeni, Strom želania/, alebo o diela premiérové /Pokanie.../, ktoré sa radia do tzv. prúdu "špirituálnej kinematografie", ktorých ústrednou témou je mravná obroda človeka v súčasnom svete, plnom chaosu, straty mravného kódexu a vlády demagogických ideológií.

"OBEŤ" /Offret/, réžia Andrej Tarkovskij /Švédsko - Francúzsko 1986/

Film-obraz, hlboká poetická metafora s časopriestorom - "posledných ľudských vecí". Hlavný hrdina filmu, vysokoškolský profesor Alexander, pod dojmom svojich vlastných meditácií, v situáciách, v ktorých sa nachádza, a ďalších náhod /ako záhadného televízneho prenosu o atomovej vojne/, dospeje k osudnému rozhodnutiu a poznaniu - svet, v ktorom žijeme, je na pokraji skazy. Ak je vôbec možné ho nejakým spôsobom zachrániť, je to možné iba činom absolútnej pokory - sebaobety. Zapáli svoj dom

a vraví - "je potrebné sa odmlčať". Jeho päťročný syn, ktorý po operácii stratil reč, v závere filmu zrazu prehovorí: "Na počiatku bolo slovo? A prečo?" Áno, je potrebné sa odmlčať a nechať hovoriť Boha. Tarkovského film je nesmierne náročným dielom, vyžadujúci silnú intelektuálnu a emociálnu spoluprácu diváka i jeho duchovnú meditáciu. Ak budeme mlčať, teda ak nebudeme tárať, dáme priestor tvorčíemu slovu, ktoré naplní činom svoj obsah. Tomu zodpovedá dnes už preslávená Tarkovského poetika - mnohominútové zábery bez dynamiky a vonkajšieho deja, stavba filmu je určovaná voľnou asociáciou. Je tu reflexia a meditácia o zmysle viery. Preto Alexander spolu so synom sadí suchý konár s prosbou, aby sa stal Stromom života. Akoby náhodou sa objavujú vo filme obrázky talianskej renesancie, je počuť Bachove pašie sv. Matúša, švédsku a japonskú ľudovú hudbu. Áno, človek vo svojom duchovnom spolutvorení s tvorbou transcendentálnou, Večnosťou Božou a s pokorou, teda bez pýchy intelektu, môže smerovať k ľudskosti v tom pravom slova zmysle.

"Koniec civilizácie môže nastať skôr, než spadne prvá atómová bomba. Stane sa to v okamihu, kedy zomrie posledný človek, ktorý verí v Boha".

Andrej Tarkovskij

"MISIA" /The Mission/, réžia Roland Joffé /Anglicko 1986/

Tento film je držiteľom hlavnej ceny na medzinárodnom filmovom festivale v Cannes 1986, Zlatej palmy. Päťdesiate roky osemnástého storočia, Južná Amerika, Paraguay, povodie rieky Paraná. Misie jezuitského rádu vytvárajú v tejto oblasti tzv. redukcie, akési kresťanské obce a snažia sa v nich domorodých indiánskych obyvateľov včleniť do - ako sa dnes vraví - nadnárodného spoločenstva veriacich. Vatikán podlieha nátlaku mocných Európy a nariaďuje zrušenie misií. Jezuiti dobre chápu dosah tohto rozhodnutia a proti komu je namierené a bránia svoje duchovné právo aj Indiánov proti španielskym a portugalským konkvistadorom. I za cenu vlastnej smrti. Ide o umelecky náročnú analýzu mravnej vyspelosti civilizácie, nositeľov tejto civilizácie, v celkom konkrétnych historických podmienkach a súvislostiach. Ide o stretnutie duchovných a svetských princípov mravného kódexu doby, ktoré však platia bez ohľadu na čas a situáciu. Joffému sa podarilo bravúrne zvládnuť veľmi zložitú tematiku mravného poslania ducha a rozkladného pôsobenia sveta. Ako vždy duch je prinášaný na obeť, pretože iba vysoká mravná hodnota dokáže vojsť do tak hlbokého stavu pokory. Navyše si v tomto filme príde na svoje aj divák túžiaci po veľkolepých alebo ohromujúcich scénach - má ich mať, vrátane monumentálneho pohľadu snáď najkrajších vodopádov sveta, Iguacu, do ktorých víriaceho asi dva kilometre dlhého kotla hádžu Indiáni misionára priviazaného na kríž. A to hneď v úvodnej scéne filmu.

"Všetkým potom povedal: Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každodenne svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, zachráni si ho." /Lk 9,23-24/

O týchto slovách Kristových je v prenesenom slova zmysle i film "Misia".

TROCHU INÝ POHĽAD NA JEZUITSKÉ REDUKCIE /z čas. Spoločenství č.5/

Poľský "Tygodnik powszechny" zo dňa 6.11.1988 priniesol článok jezuitu otca Stanislava Musiala pod názvom "Deti s bradami".

V Paraguaji 17. a 18. storočí zriadili otcovia z Tovarišstva Ježišovho pre Indiánov zväštné štátne útvary, ktoré sú dodnes hodnotené väčšinou historikmi ako prototyp sociálneho štátu v tom najlepšom slova zmysle. Prvýkrát v dejinách bol zrušený trest smrti. Hygienické podmienky na indiánskom vidieku vedené jezuitmi prevyšovali Európu vrátane kráľovských palácov. Kúpeľne a toalety mali už vtedy tečúcu vodu, čo bol dovtedy v Európe jav neznámy. Potraviny sa chladili špeciálnym vodným systémom. Neogramotnosť sa stala minulosťou, všetci vedeli čítať a písať. Každá dedina mala okrem kostola a domu kňazov školu, nemocnicu, lekárňu, starobinec, sirotinec, kúpele a fontánu uprostred dediny. Neexistovali peniaze, potraviny, odev a spotrebný tovar si obyvateľ redukcie odoberal vo zvláštnom obchode v množstve odpovedajúcejmu jeho pracovitosti. Starí, chorí a invalidi dostávali toľko ako pracujúci.

Niet sa čo čuňovať, že sa Indiáni ani raz proti jezuitom počas dvoch storočí existencie redukcí nevzbúрили. Naopak, k nepokojom došlo po zrušení Tovarišstva Ježišovho v r. 1773. Po odchode jezuitov sa redukcie rozpadli, Indiáni sa odobrali do pralesov a začali žiť opäť primitívnym spôsobom života.

Jezuitské redukcie patria určite k jedným z najsvetlejších stránok pôsobenia rádu. Predsa len St. Musial kriticky pripomína, že si Indiáni po vyhnaní jezuitov nesnažili uhájiť pred španielskou nadvládou svoj vysoko humánny a mravne ušľachtilý spôsob života a organizáciu spoločnosti. Príčinu vidí v tom, že jezuiti nevychovávali Indiánov k samostatnosti, k tomu, aby sa redukcie stali "ich" vlastnou záležitosťou. I keď mali širokú spoluúčasť na riadení, predsa len chápali redukcie ako viacmenej svoju vec, ale nie vec Indiánov. Tí si nezvykli sami nieť zodpovednosť, žili s vedomím, že všetko obtiažne za nich vyriešia jezuiti. Preto sa nakoniec ocitli tvárou v tvár nútenému odchodu Tovarišstva ako úplne bezradní.

Autor z toho vyvodzuje záver, že kresťania sú povolani k samostatnosti, a nie k očakávaniu, že záležitosti tohto sveta za nich vyrieši niekto iný. Evanjelium samo o sebe nedáva žiadny konkrétny recept na organizáciu štátu a spoločnosti, Kristovo učenie plní skôr "negatívnu úlohu reflektorov, ktoré osvetľujú hranicu, za ktorou sa už nedá svet budovať, lebo by bol neľudský".

Gréckokatolícka cirkev v ČSSR je súčasťou všeobecnej, t.j. katolíckej cirkvi, s ktorou je vieroučne jednotná, uznáva autoritu rímskeho pápeža a odlišuje sa len svojím obradom. Má jednu diecézu /eparchiu/ so sídlom v Prešove, pod ktorú jurisdikciu patria všetci gréckokatolíci v Československu. Toto biskupstvo má t.č. 201 farností, 218 kňazov /vrátane dôchodcov/ a okolo 500 000 veriacich na Slovensku a 40 000 v ČSR. V českých krajinách je gréckokatolícka farnosť iba v Prahe. Od 2. apríla 1969 je na čele gréckokatolíckej cirkvi v Československu Mons. Ján Hirka, pápežský prelát, ordinár a apoštolský administrátor prešovský s práva- mi sídelného biskupa /i keď bez biskupského svätenia/. V súčasnej dobe bol zahájený proces svätorečenia posledného prešovského biskupa Pavla Gojdiča, mučeníka 50-tych rokov.

/Z časopisu "Velehrad" č.1./

PRÍSPEVOK K POZNANIU PROFILU DNEŠNÉHO MINISTRA KULTÚRY SSR

Vážený súdruh
Miroslav Válek
minister

21.10.1986

Vážený súdruh minister,

na dnešnej schôdzke ZO KSS pri MK SSR pre-rokovali sme otázku Vašej intervencie vo veci vydania výberu z doterajšej poézie p. Svetoslava Veigla. Výber má vydať Slovenský spisovateľ.

Na základe diskusie sme jednoznačne prišli k tomuto uzáveru:

Aj Encyklopédia slovenských spisovateľov nehodnotí poéziu S. Veigla tak, aby si zasluhovala výberové vydanie z jeho dávnejšej poézie. Preto s počudovaním sme vzali na vedomie, že jedine Vaším rozhodnutím mal by výber vyjsť vo vydavateľstve, v ktorom vychádzajú vrcholné diela popredných spisovateľov a najmä takých, ktorí sa plne zaradili do socialistického vývinu slovenskej literatúry. Pán Veigl naposledy vydal zbierku básní v roku 1968, v dobe nástupu revizionistických a kontrarevolučných tendencií.

Aj vyžiadané stanovisko členov Pacem interris nedoporučuje vydanie výberu.

Prvá varianta výberu pripravená pracovníkom vydavateľstva Slovenský spisovateľ predstavuje p. Veigla ako idealistického stúpenca duchovných kontraverzií v minulosti, jeho humanizmus nie je výrazom triedne uvedomelým, ale pacifisticky a transcendentálne motivovaným "básnením", čo vychádza z jeho metafyzicky orientovanej filozofie kňaza.

Vo všetkých Vašich prejavoch, naposledy na XVII. zjazde KSČ, ste jednoznačne vyslovili presvedčenie o jedine socialisticky orientovanom umení, lebo jedine toto obsahuje atribúty pokroku, humanizmu a demokracie. Vo výbere, ktorý odporúčate dnešnému čitateľovi, sú tieto atribúty predstreté v starom a prekonanom obsahu, ktorý netreba oživovať ani vo forme výberu.

Podávame Vám výslednicu diskusie a vyslovujeme nesúhlas s Vašou intervenciou, vyhradzuje si ďalšiu rozhodujúcu právomoc vo veci konečného rozhodnutia predmetnej záležitosti.

Svetu mier!

Predseda ZO KSS pri MK SSR
Koyš

ZASMEJME SA

"Ak si urobíme krátky výlet do histórie, zistíme, že meno Jozef je biblického pôvodu. Jozef Egyptský oslobodil židov z egyptského zajatia. Právnici a historici sa kedysi učili o starom Jozefínskom občianskom zákonníku, vydanom Jozefom II. /1780-1790/. Boli v ňom na tie časy moderné názory a myšlienky na otázky rodinného a občianskeho práva. Bol to vtedy značný pokrok v súdnictve. Zrovnoprávnilo sa napríklad postavenie nemanželských detí. Reformy Jozefa II. si ľud obľúbil, a tým sa stalo populárne meno panovníka Jozefa, ktorého najnovšie zahraničné monografie nazývajú Osvietenský Don Quijote.

Osvietenské hnutie v Rakúsko-Uhorsku, nazývané tiež jozefinizmom, kladlo dôraz na praktické vedomosti. Odstraňovalo cirkevný ráz a podriaďovalo cirkevnú moc štátu. Budovali sa humánne ústavy, sirotince, starobince a nemocnice. Vedecké a kritické bádanie sa značne uvoľnilo. Kult Jozefa sa odzrkadlil v pomenovaní miest, mestských štvrtí a ulíc. V Čechách bolo mesto so starou pevnosťou Jozefov. V Prahe a vo Viedni sa vytvorili mestské štvrte - Jozefovské mesto, ba aj v Bratislave máme zachovanú Jozefovskú ulicu.

V starej Bratislave sa na Jozefa usporadúvali bály, ba dokonca ho slávil ako sviatok. Na Jozefa starí Bratislavčania rezali vinice a prelievali v sudoch staré víno. /.../

Tak nás poučuje v bratislavskom Večerníku z 17.3.1989 článok "Jozefovská tradícia", podpísaný skratkou /Z/. Čo viedlo jeho autora k takejto osvetovej činnosti? Namyslená hlúposť, alebo nenávisť k cirkvi? Asi to prvé. Preto nad jeho výtvorom sa iba bez hnevu zasmejme. A zaplačme nad kultúrnou úrovňou nášho národa.

MLÁDEŽ REAGUJE NA ČLÁNOK V "PRÁCI"

Redakcii denníka PRÁCA

Martanovičova 25

819 25 BRATISLAVA

Bratislava, 23.3.1989

Reagujeme na anonymný článok vo vašom denníku "Rub a líce púti" z 22.2.1989, ktorý dokazuje, že stalinské a brežnevovské metódy vo vašej redakcii ešte nevymreli. Používate v ňom terminológiu a metódy 50.rokov: surovo obviniť, nič nedokázať, krivo obvinenej strane nedať priestor na bránenie. Takýto štýl si vyprosujeme. Už končí čas, keď ste mohli beztrešne kopat do veriacich a zvalovať na nich všetky problémy, ktoré vami podporovaný systém zapríčinil. Zase ste raz ukázali, že keď vám rozkážu a zaplatia, ste schopní všetkého. Onedlho sa za takéto postoje budete veľmi hanbiť.

Vaším činom sa šíria nepravdivé informácie a osočuje sa väčšina nášho národa, čo spína podstatu trestného činu podľa par.189 Trest. zákona č.113/1973 - hanobenie národa, rasy a presvedčenia, takže ho dávame príslušnému súdu na prešetrenie.

Sme mladí ľudia, ktorí na rozdiel od vašich redaktorov na ohováraných púťach boli. Nebolo nás 5000, ako to tvrdíte, ale 200.000 v Levoči, po 100.000 v Šaštíne a v Nitre, atď. Neboli medzi nami alkoholici, narkomani, prostitútky a ľudia, ktorí kradnú, znásilňujú, podplácajú, vykorisťujú druhých a chodia na potraty. Tých ľudí hľadajte na iných zhromaždeniach. Ako priami svedkovia svedčíme o tom, že váš článok z 22.2.1989 je nepravdivý a demagogický. Ak sa zo stotisícov ľudí prejavilo podľa vás niekoľko desiatok zlodejov, násilníkov a bitkárov, prečo ste písali len o nich a označili ste púť len za živnú pôdu kriminality mládeže? Je to hrubé zjednodušenie a cigánstvo. Veriaci sa na púťach chovajú ináč, to konštatovali aj iné novinové reportáže a zábery v televízii. Ak sa teda takéto činy vyskytli, robia ich ateisti, vašou propagandou vychovaní ľudia, ba aj platení provokatéri. Seriózny článok na túto tému by mal povedať presné faktá a štatistiky, menovité vyhlásenia príslušníkov VB, súdov, obetí aj násilníkov. Čeníme si zodpovednú prácu čestných príslušníkov VB, ktorí sa aj na púťach starajú o poriadok. Čas tých príslušníkov, najmä v civile, ktorí už 40 rokov škodia nášmu národu, končí.

Ak ste seriózní novinári, choďte za biskupom Sokolom alebo kardinálom Tomáškom a opýtajte sa ich, čo si myslia o náboženskej slobode u nás. Pána kardinála nezabudnite požiadať, aby vám ukázal vyše 600000 podpisov za náboženskú slobodu, na ktoré úrady doteraz nereagovali. Prečo ste nešli za kardinálom Tomkom počas jeho triumfálnej cesty po východnom Slovensku v týchto dňoch? Kolík z tých desiatitisícov v jeho sprievode boli okradnutí, znásilnení a zavretí do záchytiak?

Váš článok nám ukázal, čo si myslíte pod verejnou informovanosťou. Naplúť druhému medzi oči a nedovoliť mu ani aby sa utrel. Je zrejmé, že išlo o objednaný článok pred tohoročnými púťami. Ubezpečujeme vás, že púťe zasa budú, že tam zasa všetci pôjdeme, bez ohľadu na to, či sa tam budú alebo nebudú predávať atraktívne veci. To iha na 1.mája choďme na banány a pomaranče. Svojím článkom ste u vrchnosti zabodovali, to, že ste u národa prepadli, vám ešte nevadí. Už príliš dlho nereprezentujete členov ROH, medzi ktorými je množstvo veriacich, ktorých skutočné problémy vás nezaujímajú. Staráte sa o položenie pracujúcich iba v Južnej Afrike, Chile a Južnej Kórei.

Sme veriaci, a naša viera nás zaväzuje statočne pracovať, vychovávať zo svojich detí poctivých občanov a pomáhať našej spoločnosti z morálnej krízy, do ktorej ste ju dostali aj vy, dlhodobým balamutením národa.

Co: -biskupský úrad Trnava
-Výbor na obranu ľudských práv
pri Preds.vlády ČSSR

Skupina 15 mladých veriacich
zo 6 vysokých škôl, ktorí sa kvôli
našej glasnosti, podpísali len
na originál tohto listu

INTERVIEW POĽSKÉHO TÝŽDENNÍKA "ŁAD" S THDR. J. ZVĚŘINOM

Otázka: Československo je z hľadiska národnostného nejednotného krajina. Akým spôsobom to vplyva na špecifiku náboženstva v Čechách, na Morave a na Slovensku?

Odp.: Skutočne, isté rozdiely existujú a pochádzajú z rôznych tradícií týchto národov. Slováci žili tisíc rokov pod veľmi silným útlakom. To spôsobilo, že katolicizmus ostal akosi spojený s národnou tradíciou. Aj v súčasnosti tradícia a viera naďalej ostávajú pre Slovákov veľkou morálnou silou. U nás v Čechách je tradícia rôznorodá. Mali sme predsa husitské hnutie, prechádzali tu rôzne prúdy zo západu, severu a juhu. Z toho je tu dodnes roztrieštenosť. Okrem toho sú Čechy, povedal by som, viac intelektuálne aj v ohľade náboženskom.

Napriek týmto rozdielom a niekedy aj nedorozumeniam sa vzájomne dopĺňame. Bolo by zlé, keby dve vetvy toho istého náboženstva stáli proti sebe. Musíme teda vzájomne rešpektovať svoje špecifiká. Česi sa nemajú dívať na Slovákov s pocitom nadradenosti, k čomu majú sklón. Veď Slováci sú nám oporou vo viere. Úroveň náboženskej praxe je na Slovensku oveľa vyššia. Musíme si uvedomiť, že sme na jednej lodi. Zachádza sa s nami rovnako a to nás spája viac než čokoľvek iného.

Čo sa týka Moravy, je akoby uprostred nielen geograficky. Preto tiež môže tvoriť spojovací článok oboch uvedených tradícií, a zdá sa mi, že sa to aj deje.

Ot.: Jav sekularizácie sa však týka celého Československa. Nakoľko je on výsledkom všeobecných prúdov v európskej kultúre a nakoľko účinkom ateizácie?

Odp.: Podľa mňa je rozhodujúci ten druhý prvok. Ateizácia mala a má u nás veľmi široký dosah. Je to preto, že je inšpirovaná a riadená štátom. Je to štátny ateizmus, vyplývajúci z oficiálnej materialistickej ideológie. Avšak napriek ateizácii a ťažkej situácii Cirkvi, katolicizmus sa u nás v poslednom čase rozvíja ako nikdy doteraz. Podľa môjho názoru práve vďaka tomu, že za udržanie viery platíme vysokú cenu.

Ot.: V čom spočívajú hlavné ťažkosti cirkvi v Československu?

Odp.: Ťažkostí máme veľa, vlastne samé ťažkosti. Hlavnou našou bolesťou je fakt, že nemáme biskupov a biskupskú konferenciu. Je to kuriozne, že v Rakúsku, Švajčiarsku či Holandsku broja proti biskupom, ktorých menoval Rím. zatiaľ čo my práve o takých biskupov sa bezvýsledne usilujeme. Situácia je teda výnimočne absurdná.

Druhá naša bolesť je situácia v seminároch. Sú dva - v Bratislave a v Litoměřiciach, a počet prijímaných je prísne ohraničený vládou. Prijatý môže byť ten, kto zloží skúšku pred kvalifikačnou komisiou, do ktorej patrí zástupca štátneho úradu pre veci cirkevné. Je teda jasné, koho uprednostnia. Vlastnému štúdiu tiež veľa chýba. Profesori schvaľovaní vládou často nepredstavujú skutočnú vedeckú úroveň. Nie je to ich vinou, ale pretože nemajú možnosť zvýšenia svojej kvalifikácie. V Československu totiž niet vyššieho teologického učilišťa, a výchova v zahraničí je prakticky nemožná. Navyše chýba v seminároch odborná a súčasná literatúra filozofická a teologická. Povzbudzujem preto klerikov, aby študovali poľštinu. Nie je to tak ťažké a dáva to ohromné možnosti prístupu k publikáciám, ktoré nám chýbajú. Problémov je ešte oveľa viac. Medzi požiadavkami predloženými vládou je obnovenie teologickej fakulty v Olomouci, možnosť zavedenia trvalého diakonátu, reaktivovanie mužských a ženských rehól', vytváranie katolíckych organizácií pre laikov, slobodné vyučovanie náboženstva, možnosť poriadat' duchovné cvičenia, púte, stavať nové kostoly, rehabilitovať nezákonne odsúdených knazov a laikov v období stalinizmu i po ňom.

Ot.: Napriek týmto ťažkostiam Cirkvi badať však oživenie náboženského života.

Odp.: Sotva možno povedať, že by bolo dielom aktívnejšej evanjelizácie hierarchie cirkvi. Ako som už povedal, naše možnosti činnosti sú veľmi obmedzené. Je to skôr dielo Ducha Svätého než Cirkvi.

Ot.: Takým prelomovým momentom bol azda Velehrad.

Odp.: Myslím, že áno. Prvý raz tam r.1985 sa prejavila sila ľudu, keď počas slávností pri 1100.výročí smrti sv. Metoda mnoho tisíc veriacich svedčilo o životnosti Cirkvi v Československu pred tvárou pápežského legáta kardinála Casaroliho a v yjadriilo svoju jednotu so Sv.Otcom. Potom sa pohli masové púte do Mariábskej svätyne v Levoči /nasledujúce zabavila poľská cenzúra/.

Je teda zrejmé, že Cirkev ožila. Nikdy sme ešte nemali tak aktívny laikát.

Ot.: Ako by ste hodnotili vplyv pontifikátu Jána Pavla II. na cirkev v Československu?

Odp.: Je to veľmi zložitý problém. V Čechách dlho vládla protirímska a protipápežská nálada. Bolo to spôsobené silnými husitskými vplyvmi a tiež skutočnosťou, že až do I.svetovej vojny sme tu mali nemeckú hierarchiu. Bol to cudzí prvok na tele národa vyvolávajúci nechť voči Rímu. Teraz za pontifikátu Jána Pavla II. tento záporný postoj voči Apoštolskému stolcu zaniká a Sv.Otec sa u nás teší veľkej úcte a vážnosti. Je to ovocie novej východnej politiky Vatikánu i samotnej osobnosti pápeža s jeho programom "Nebojte sa!" Na jeho príchod do Československa stále čakáme.

Ot.: Je možno hľadiet s nádejami na budúcnosť Cirkvi v Československu, a ak áno, s čím tie nádeje spájate?

Odp.: Kresťan vždy hľadí do budúcnosti s nádejou, ale chápem, že tu nejde o rozmer eschatologický. Teda našou časnou nádejou je mladá generácia. Mladých sa zmocňuje prázdnota, nenachádzajú zmysel života v tom, čo sa im predkladá. Začínajú teda hľadať. Niekedy sú to narkotiká, inokedy náboženstvá Východu. Ale mnohí nachádzajú zmysel života v katolíckej viere. Je to tým cennejšie, že tá voľba je vedomá...

- Ďakujem za rozhovor.

/Otázky kládol J.Wysocki/

PASTORAČNÉ ÚVAHY A NÁMETY PRE REHOĽNÉ SESTRY /J.Zvěřina/

Je všeobecným javom, že rastie záujem o náboženstvo a duchovný život, a to hlavne medzi mládežou. Ale väčšina mládeže je hlboko ohrozená, ba narušená /alkoholom, narkotikami, sexuálnou uvoľnenosťou - čoskoro i AIDS/. Z oboch - a z ešte iných dôvodov - nutne vyplýva potreba skutočného vnútorného života, novej spirituality a apoštolských činov. Veľká doba vyžaduje veľkých kresťanov a veľké rehoľnice.

Prichádzajú nové členky. Vzniká nová starosť a zodpovednosť. Duch sv. vane mocne. Hlad a smäd je veľký. Budeme ho stačiť uhasiť?

"Kozmetické" úpravy prijatím do zamestnania v Charite a oblečenie do rehoľného rúcha nestačia. V podstate predstavujú len deformáciu rehoľného povolania a poslania. Neberie sa ohľad na dokumenty II. vatikánskeho koncilu /LG kap. VI, dekrét Perfectae Caritatis, Apostolicam Actuositatem atď./, sú obmedzené možnosti riadneho noviciátu /CIC, can 646-693/ a ďalšie vzdelanie /CIC, can 699-661/ atď.

Okrem týchto všeobecných problémov vznikajú ďalšie špecifické. Predovšetkým je treba, ako žiada koncil, rozpoznať znamenia a potreby doby. Staršej generácii stačí hocičo, čo mladým nedáva nič. Duchovné čítanie, zvlášť tam, kde je výlučne spoločné, sa vyplňa starými knižkami, citovo alebo senzačne zameranými, ba niekedy pochybnými pramenmi súkromných autorov, vizionárov a veštiek. Je to duchovná subkultúra, ktorá nestačí ani priemeru dnešnej kritickej mládeže.

Druhý problém tvorí práve ponuka strany, vlády a Charity. Niektoré predstavené v mene poslušnosti žiadali prijatie zamestnania v Charite a povinné prijatie habitu. Zdá sa, že tu bola prekročená ich právomoc. Niektoré dokonca odmietnutie pokladali za dostatočný dôvod k prepusteniu aj po večných sľuboch. To zaiste odporuje CIC, can 696-697.

Tretí problém je vnútorný. Väčšina starších sestier a niektoré, ktoré sa rozhodli uvedenú ponuku /želanie predstavených/ prijať, pokladajú tie, ktoré žijú vonku, za reholnice druhého rádu. Tu hrozí veľké nebezpečenstvo nelásky a rozkolu. Tomu musia zabrániť predstavené a sestry obojeho smeru.

S tým súvisia ďalšie otázky: otázka poslušnosti a komunity. Je isté, že dnešnému mladému človekovi je väčšinou poslušnosť ťažká. Odnaučil sa poslúchať učiteľov, vládu. Ale je veľmi ochotný poslúchať - až heroicky - skutočnú autoritu. Problém poslušnosti bude teda súvisieť s mravnou a duchovnou silou osobnosti - a to nielen predstavených, ale aj sestier. Nemožno normálne žiť poslušnosť dospeléj žene ako malé dievčaťko. Nemožno kresťanke žiť poslušnosť "naoko" bez veľkej vnútornej poslušnosti v Kristovi a Jeho Duchu. O to sa musia pričiniť predstavené aj sestry, hľadať spoločne Božiu vôľu a prijať poslušnosť ako silu rehole.

Jedna múdra predstavená vyhlásila, že komunitu netvorí spoločný stôl, spálňa a kaplnka, ale spoločná modlitba, spoločné rozhodovanie a vedomie spolupatričnosti. Frakticky to znamená, že nie každá, ktorá v komunite je, komunitu žije. Sú veľmi známe opačné prípady. Ale reholnica, ktorá podľa stanov a so súhlasom predstavených žije "mimo komunity", nesmie nikdy stratiť svoju identitu: že je katolícka reholnica, že je dcéra sv. Františka, atď... Nesmie sa modliť sama, vždy v spojení s komunitou. Väčšinu svojho života musí v komunite "duchovne byť" - nie si žiť sama pre seba - aj keď bude sama bývať, jeť v závodnej jedálni a zúčastňovať sa bohoslužieb vo farskom kostole. V tom duchu sa má aj tešiť na skutočnú prítomnosť v komunite - ale v tej má byť s radosťou a záujmom prijímaná. Ba aj komunita má myslieť na svoje sestry vonku, tým viac, čím viac to potrebujú.

Podľa dnešného stavu, ktorý pravdepodobne potrvá veľmi dlho, budú mať naše reholné spoločnosti /instituta religiosa podľa CIC can 573-577/ na rozdiel od instituta saecularia - dve vetvy, ktoré možno pre praktickú potrebu nazvať interná a misijná. Ale obe vetvy sú a musia byť apoštolské, t.j. súčasne kontemplatívne a činné, ako to žiadali počas koncilu pravé rehole kontemplatívne a veľký znalec reholného života arcibiskup Hugas z Arrasu.

II.

Preto treba veľmi vážne uvažovať o tom, čo sa meniť nesmie, čo sa zmeniť musí, a prosieť sv. Ducha o dar oboje rozlíšiť, ako žiadajú citované a iné pápežské dokumenty. Celý svet, celá cirkev, všetky rády prežívajú ťažkosti. Niet sa čomu čudovať, ale skôr negatívne javy v láske, múdrosti a duchovnej energii odstraňovať.

Veľká sťažnosť na nedostatok času - nielen vonku - ale i v komunite. Interné a misijné sestry majú 24-hodinový deň. Keď si ho rozdelia na 8 hod. odpočinku, 8 hod. zamestnania, ostáva 8 h. pre plný duchovný život /sv. omša, rozjímanie, misijná činnosť, osobné úlohy ai./. Misijné sestry môžu využiť cestovanie do práce na čítanie, modlitbu ruženca ai.

Pre interný kláštorný život je potrebné využiť moderné priestriedky. Nie je správne, keď sa v práčovni či kuchyni pracuje "po starom" 8 i viac hodín, keď sú tu stroje a niekedy nevyužité stója. Misijné sestry potom musia veľmi prísne od seba žiadať splnenie všetkých požiadaviek, vlastne výsad hlbokého reholného života, nestrácať ich zbytočnosťami.

Nie je to v apoštolskom duchu, keď si sestry v charitnom dome zavedú "ideálny kláštor" a celé oficium spievajú, ale pritom nemajú čas napr. na opisovanie dôležitých vecí pre apoštolát. Pre nedostatok náboženskej literatúry je to predsa nutné - a tak pomáhajú viac laici, matky detí než niektoré sestry.

"Misijné sestry" pracujú v kanceláriách ... a inde. Tam vychovávajú mužov i ženy, deti a mládež k novému životu. Tam nikto iný nemá prístup, tam môže prísť Ježiš len skrze ne. Interné sestry to niekedy neuznávajú, o to sa nezaujímajú, ba niekedy v tajnej závidosti ukazujú "ľadové tváre", akoby to nebola reholná činnosť. Stalo sa, že ani chorej sestre nepomôžu a po dobu jej choroby ju do komunity neprijmú v domnení, že sa správajú sväto...

Habit môže byť svedectvom, ktoré nesmieme podceňovať. Niekedy môže byť prekážkou, ktorú musíme chápať. Bolo by asi rozumné, aby sa predstavené dohodovorili s duchovnými správcami.

Ale tí nech majú zase porozumenie pre reholné pravidlá.

Toto sú len úvahy, ku ktorým ma vedie úcta a láska k reholnému stavu. Ale neomylnosti sa vopred zriekam...

D o d a t k y

1. Je potrebné chápať a rešpektovať starosť predstavených o personál k chorým a prestárlym sestrám. Ku nim majú istotne všetky členky rádu povinnosti ako dcéry k matkám. Ale keď je o to postarané, konala múdro jedna s. provinciálna, keď povedala mladej schopnej dievčine: "Poď k nám - ale do Charity nechod, bolo by ťa tam škoda."

2. Predstavené a interné sestry by mali navštevovať sestry žijúce "vonku", t.j. misijné. Ale matersky a sestersky, nie ako inkvizítorky a ohováračné ženy.

3. Sestry by sa mali prejavovať i verejne - ako žiada úmysel Apoštolátu modlitby na január. Nesmieme nechať Otca kardinála bez opory v jeho intervenciách. Nesmieme nechať slovo len P I T, vodným delám, pendrekom a psom - alebo tým, ktorí sú neustále biť. Takýmto postojom a prejavmi získajú sestry možno viac dorastu než plagátovou akciou alebo inou propagandou. Spôsoby môžu byť rôzne: otvorený list Otcovi kardinálovi, verejným činiteľom ap. Kto na to nemá, nech to neodsudzuje, ale podporuje záujmom a modlitbou.

4. Je nutné takisto myslieť na intenzívnejší noviciát a ďalší duchovný život sestier - ako u tých, ktoré žijú v charitných domoch, tak najmä u tých, ktoré žijú "vonku". To znamená predĺžený noviciát a ďalšiu duchovnú starostlivosť. Ani v charitných domoch nie je čas na riadnu reholnú výchovu a pri náročnej práci na prehĺbovanie duchovného života - a tu hrozí ustrnutie. Odchodom starých sestier na večnosť budú charitné domy pravdepodobne prevzaté štátom a "mladé" sestry sa ocitnú v podobnej situácii ako sestry "misijné" - budú zamestnané a umierať v civilných ústavoch.

THDR. J. ZVĚŘINA NA ADRESU AUTOROV "KOLÍNSKEJ DEKLARÁCIE"

K vyhlášení "Wider Entmündigung -
für eine offene Katholizität".

Vážení kolegovia,

hlásim sa k dialógu, pretože sa mi páči - napriek určitému pleonazmu - váš výraz "offene Katholizität". Nechcem vydávať vyhlásenia, vysvetlenia, protest, ale chcem iba dať zaznieť hlasu z inej strany.

Prvý príspevok by bol ekleziologický. Dúfam, že aj my sme miestna cirkev /cirkvi/, že i nás sa týka otázka biskupov pre našich jednosť diecéz a že môžem hovoriť za iné krajiny, kde je situácia podobná v podobnom štátnom zriadení. My by sme boli veľmi šťastní, keby nám pápež menoval biskupov sám. A myslím, že nie sme zanedbateľná časť sveta, aby sa mohlo tak nediferencovane a celocirkevne hovoriť, ako čítam v citovanom Vyhlásení.

Bolo by nám vítané, keďže ide o otvorené katolíctvo, keby ste napr. niekedy tiež intervenovali u našej vlády za slobodné menovanie riadnych biskupov, alebo keby ste Sv. Otcovi predložili želanie, aby mocou svojho úradu jednal, ako sa v mimoriadnych okolnostiach jednáť môže /porov. CIC, can. 416-430/.

Isteže uznávame všetci úrad Petrov. Vám vadia niektoré formy jeho uplatňovania. Zaiste je možné a nutné ich stále zdokonaľovať - ecclesia semper a e d i f i c a n d a .

Nie som si istý, či je vaše Vyhlásenie k tomu vhodné. U nás bude rozhodne vítaným sústom pre protikatolícku a ateistickú propagandu. Poznáme a sledujeme vaše snahy o väčšiu "demokraciu" v cirkvi. My u nás máme pre ňu zvlášť vyvinutý cit: nikdy sme neboli národom imperialistickým alebo okupačným; naše dejiny posledných storočí sú naplnené bojom proti absolutizmu, proti totalitným režimom zo západu a teraz i z východu; v boji za právo a slobodu sme priniesli nemalé obete. Preto sa nám zďaňujú vaše personálne problémy neporovnateľné s inými obecnými. Želáme si samozrejme, aby boli tiež riešené.

Sme tu vo "frontovej situácii" - a tak nás teší, keď pápež hovorí jasnou rečou: ano, ano - nie, nie. Potrebné korektúry si urobíme sami, lebo si myslíme, že sme tiež dospeli. Vieme, že v každom živom organizme sú konštanty a premenné: obe musia trvať, nesmú byť zamenené, ich rozlíšenie je dielom kresťanskej múdrosti a uskutočnenie dielom kresťanskej statočnosti. Vítame to, čo nás posilňuje, čo tvorí stále hlbšiu jednotu. Preto si želáme, aby ste aj vy našli - pre seba i pre nás - vhodné prostriedky a spôsoby pre nápravu vecí obecných. Vo vašom Vyhlásení ich nevidím.

Druhý "locus theologicus", ktorého sa vyhlásenie dotýka, je svedomie. Znamenalo by nosiť sovy do Atén pripomínať vám, učeným teológom, že existuje svedomie mylné, bludné a zlé. Možno, že si niektorí z vás pamätajú, že Hitler vytýkal Churchillovi, že je wissenlos a gewissenlos. Teraz s úžasom sledujeme sovietske filmy a literatúru, kde ide o veľkú očistu svedomia. Spisovateľ A. Nežný v rozhovore s K. M. Charčovom /Ogoňok 5/1988, str. 3-5/ dáva vážne slovo k otázke svedomia kapitánovi V. Ijachovi, účastníkovi likvidácie černobyľskej havárie: "Neopovážte sa! Už sami sebe sme boli strašným trestom". Napriek tomu sa mi zdá, že naši moralisti hľadajú všetky únikové cesty od mravnej prísnosti. Nebolo by potrebné, aby ste, vážení kolegovia, vydali nejaké takéto vyhlásenie: "Neopovážte sa" voči tým, ktorí zavinujú katastrofy horšie ako Černobyľ?

Vyhlásenie jednoznačne odsudzuje výroky pápeža v otázke sexuálnej. Domnievame sa však, že pápež nevyhlasuje názory svoje, ale že má v tom odborné komisie a poradcov. Bolo by teda asi zmysluplnejšie zmerať ostrie kritiky tam. Ale tu neide len o náuku - tu je skúsenosť,

Životná prax, ktorá je asi tiež locus theologicus. Tu sa napr. dozvedám, že švédске ministerstvo vydalo bilanciu svojej 20-ročnej sexuálnej výchovy. Výsledky sú otrasné: napr. počet tehotenstiev u dievčat pod 14 rokov stúpol o 900 %, prerušenie tehotenstva u dievčat sotva 15-ročných o 260 %. U nás sa 12-ročné sťažujú, že nemajú dosiaľ sexuálne skúsenosti. Antikoncepčné prostriedky, doporučované ako hlavné riešenie, nepomohli ani tu, ani proti šíreniu pohlavných chorôb ani celkovej mravnej úrovni. Rastie kriminalita, narkománia a iné smutné javy. Myslím, že to sú opäť dôležitejšie problémy ako personálne. "Každého štvrtého chlapca alebo dievča vo veku 15 až 17 rokov je možné zaradiť medzi pravidelných požívateľov alkoholu", hovorí naša tlač /Večerní Praha, 12.6.1987/. Náš exilový spisovateľ F. Kautmann konštatuje: "Niekde sa stala chyba" /Svedectvo, 1987/. Nuž, kde je tá chyba? Tam, kde sa postuluje nie snáď vždy biblický ale inak preukázateľný poriadok - alebo tam, kde sa postupne uvoľňujú zábrany? Myslím, že nás "vypredané kresťanstvo" nezachráni.

Frial by som si, vážení kolegovia, aby ste dali prednosť úsiliu čeliť veľkým tragédiám a ľudským drámam než takejto polemike, akú ste predniesli vo Vyhlásení. Stav morálky, ktorý je u vás, budí obavy, že príde sem taktiež. Máme úzkosť pred tým a obzeráme sa po každej posile. Vaše Vyhlásenie ňou nie je. Preto odmietam s ním súhlasiť.

Ale záverom by som chcel ukázať pozitívnu vec. Tübinská univerzita koncom minulého roku udelila čestné doktoráty štyrom mužom zo štyroch častí sveta. A s neobyčajným a nečakaným pochopením vyzdvihla aj moje úsilie o svedectvo ľudskosti, kutúry a viery. To pokladám za významný čin v duchu pravého otvoreného katolíctva. Ani tu nejde o osoby, najmenej o moju: tu ide o znamenia, ktoré hovoria rečou, akú potrebuje tento svet.

Prijmite, vážení kolegovia, moje zdvorilé pozvanie k veľkej spoločnej práci na

P I S T I S D I A C H A R I N E N E R G O U M E N É .

/Gal 5,6/, /Viera pôsobiaca pod účinkom lásky - pozn. prekl./

PREVIERKA PLNENIA VIEDENSKÝCH DOHÔD

ThDr. Jozef Zvěřina zaslal kardinálovi F. Tomáškovi list tohto znenia:

V Prahe 2.3.1989

Otec kardinál,

dozvedám sa, že tu bude jednať holandská vláda s našou o ľudských právach - podľa viedenských dohôd. Dovoľujem si Vám navrhnúť niektoré body k ich naplneniu v náboženských otázkach.

1. Je potrebné preformulovať /alebo vynechať/ čl. 16 Ústavy o výchove iba v duchu marx-leninizmu.
2. Je potrebné vypustiť § 178 tr.z. o marení dozoru štátu nad cirkvami.
3. Je nutné zmeniť zákon 218/1949 Zb.: a/ § 7 /1/; špecifikovať udelenie a odnímanie štátneho súhlasu v tom zmysle, že sa jasne vymenujú tzv. "všeobecné podmienky", ktoré dovoľujú ľubovoľný zásah;
b/ Takto nech sa upraví predovšetkým č. /2/.
c/ Číslo /3/ nech je vynechané /opatrenie štátu v prípade ďalšieho vyprázdňovania miest/.
4. V tomto zmysle nech je stanovené, že jednanie o biskupoch bude vecou Sv. Stolca a riadnych predstavených katolíckej cirkvi - teda nie štátneho úradu cirkevného či "Zboru cirkevných predstavených" alebo dokonca PiT.

5. Nech sa zrušia inštitúcie okresných a krajských cirkevných tajomníkov. Riadni predstavitelia cirkvi nech jednajú s vyššími štátnymi orgánmi - napr. ŠÚC o vnútorných vzťahoch cirkvi a štátu.
6. Nech sú rešpektované práva rodín na výchovu detí, ako stanoví čl. 18,4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach /vyhl. 120/1976 Zb./ a ako potvrdzujú jednanie v Madride a vo Viedni.
7. Prijímanie kandidátov na teologické fakulty, vyučovací program a ustanovenie profesorov nech je vnútornou záležitosťou cirkvi. Nech je dovolené štúdium bohoslovie v cudzine /Záverčný akt Helsinských dohôd 4s/. Štát nesmie uplatňovať ideologickú neznášanlivosť /prv. Deklarácia o náboženskej znášanlivosti - OSN, 36. zasadnutie 1981/.
8. Nech sú zrušené všetky formy diskriminácie, administratívne, policajné a násilné opatrenia proti pokojným púťiam a manifestáciám.
9. Nech prestane obviňovanie občanov, ktorí prejavia nesúhlas alebo navrhnu zlepšenie, zo zahraničných nepriateľských vplyvov.

ŽIVOT ALEBO SMŔŤ

S "normalizáciou" života u nás sa dostavila celkom nenormálna situácia smrti. Dostavuje sa alternatíva: život alebo smrť? Ale i problémy a diskusie o zmysle života a zmysle smrti.

Azda všetci sa zhodneme, že život je viac než smrť, klad viac než zápor, čin viac než pasivita. Z tejto ľudskej všeobecnosti nás však vytrhuje nutnosť mimoriadnosti. Ira kresťana je takáto mimoriadnosť zjavná a zmysluplná v Kristovi, v mučeníkoch a iných heroických postavách a činoch. To však teraz nemienim analyzovať.

Hranica medzi životom a dobrovoľnou smrťou nie je jednoduchá. Vieme, že napr. smrť Jána Palacha je subjektívne krajný čin osobného heroizmu - predsa ho nebude nikto napodobňovať, on sám i my všetci prosíme a varujeme pred takými poslednými a zúfalými činmi. On sám o to prosil, tak hovoril Ján Patočka i Václav Havel. Tým sa jeho obeť nijako neznižuje. Okrem tejto bolesti z tragického konca mladého života stojí tvrdá hradba neústupnosti a nepriepustnosti tých, ktorým mala byť táto smrť v prvom rade posolstvom a výzvou k zodpovednosti; až na druhom mieste chcel prebudiť ľahostajnosť svedomia vlažných, lenivých, netečných.

Iný problém je problém hladovky. V normálnom svete je hladovka prostriedkom závažného protestu, ktorý normálne vlády nesmú prehliadať, ak sa nechcú stať príkladom cynizmu, bezcitnosti a krutosti.

Je tu ale aj hladovka vedúca k smrti. Videl som ju sám v roku 1952 na Pankráci: mladý človek chcel dosiahnuť prepustenie; opustil život. Prepustenie na slobodu nie je dostatočný dôvod zničiť si život. - Politický protest Gándhiho bol náboženského rázu a k smrti naviedol.

Je zrejmé, že tento spôsob na naše orgány neplatí. V tom prípade je to skôr vítaný prostriedok smrti než nápravy. I keď u nich ani to neplatí, že mŕtvy nepriateľ nie je nepriateľ. Hladovka smrti môže byť subjektívne /a i mylne/ hrdinským činom, ale cena života je príliš veľká, než aby ju niekto smel žiadať od druhého. Živý bojovník za právo, slobodu a spravodlivosť, ktorý mi stojí po boku a pokračuje so mnou, je viac a je potrebnejší než mŕtvy hrdina. Keby sa strieľalo a on sa vystavil guľkám, strhnem ho, alebo sa postavím pred neho.

To by však bol iný čin - čin priateľstva a lásky.

V Prahe 11. apríla 1989.

Josef Zvěřina

VATIKÁN

Medzinárodný misijný kongres

V prvých dňoch októbra 1988 sa v Ríme na Pápežskej Urbanovej univerzite stretli teológovia, vedci rôznych odborov a mnohé cirkevne a akademické osobnosti, aby na Medzinárodnom kongrese misiológie rozpracovali tému spásy v dnešných časoch.

Obsahovú líniu sympózia uviedol kardinál Jozef Tomko, prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov a kancelár Urbanovej univerzity. Pri tej príležitosti som mu položil niekoľko otázok:

Otázka: - Otec kardinál, čo môže Cirkev ponúknuť dnešnému svetu ?

Kard. Tomko: - Na vymenovanie ponúk Cirkvi dnešnému svetu by sme potrebovali trochu viac času. Veď svet je gniavený veľkými ťažkosťami a hrozbou sebazničenia a ideologické a takzvané vedecké odpovede ho nevedia naplno uspokojiť. Stratený a ustrašený človek hľadá bytostnú istotu, vyslobodenie zo zla, spásu, a Cirkev je povolaná ponúknuť mu Kristovu cestu oslobodenia. To nie je návazná úloha, ani nejaký prídavok. Úloha hlásať Kristovu cestu oslobodenia je poslanie, misia, a teda zmysel existovania katolíckej Cirkvi.

Otázka: - Počas kongresu ste hovorili o nástojčivosti tejto ponuky. V čom spočíva ?

Kard. Tomko: - Problematika kongresu je veľmi aktuálna. Je potrebné mať jasno v misijnej motivácii Cirkvi i samotných misionárov, ktorí zasvätili evanjelizácii svoj život: prečo sa obetovať, prečo obetovať svoj život iným. Pojem spásy nemôže byť nejasný a preto si žiada vysvetlenie vo svetle viery. Ale najväčšou výzvou pre dnešných kresťanov je nový pohľad, nové výsledky teológie náboženstva a spásy nekresťanov. Skrýva sa tu však i nebezpečenstvo, ktoré spočíva v tom, že sa všetky náboženstvá, a teda i kresťanstvo, postaví na tú istú rovinu a potom stretnutie kresťanov s inými náboženstvami sa zredukuje na spoločenskú, ekonomickú alebo kultúrnu spoluprácu a hlásanie evanjelia sa vylúči alebo nechá stranou. Nám však musí záležať na prehĺbení poznania Božieho plánu spásy, jeho pôvodu, cieľa, prostriedkov k jeho uskutočneniu. Musíme sa usilovať o znovupotvrdenie obsahu kresťanského poslania.

Otázka: - Medzi vážnymi prekážkami ohlasovania evanjelia bola spomenutá aj rastúca sekularizácia. V čom spočíva jej pokušenie ?

Kard. Tomko: - Podmienky, v ktorých Cirkev žije svoj misijný rozmer, sa neustále menia. Mnohé ideológie presadzujú úplnú nezávislosť ľudstva od náboženskej dimenzie. Snažia sa doslova pretrhnúť spojenie medzi človekom a Bohom. Zatláčajú život viery do čisto osobnej sféry. Ale takáto privatizácia zbavuje človeka pojmu hriechu, degraduje osobu, vytvára svet bez Spasiteľa a teda bez lásky, bez konečného zmyslu života.

Pavol VI. označil rozkol medzi vierou a životom za drámu dnešnej doby. Iluminizmus vedie človeka, pána sveta, k nastoleniu vlastných noriem pravdy, konania, k sebaospravedlneniu a k uzatvoreniu náboženstva do neskutočna.

Treba si uvedomiť, že sekularizmus dnes už prežíva krízu. Zrútili sa istoty rozumu, nastúpili nové etické a náboženské otázky, pred ktorými sa človek bez viery zrazu necíti slobodný, ale odcudzený. Je čas nahradiť sekulárny humanizmus kresťanským, čiže rešpektovaním človeka stvoreného na Boží obraz. Je potrebné priviesť človeka k vlastným koreňom bytia, aby znovuobjavil potrebu spásy pre seba samého a pre svojich blížnych.

Otázka: - Otec kardinál, aký je ten odkaz kongresu pre misiónárov?

Kard. Tomko: - Misionári musia mať predovšetkým jasné dôvody pre svoju činnosť. Musia vedieť, že ich posielala ten, čo "pre nás ľudí a pre našu spásu stal sa človekom". Ohlasovať radostnú zvesť a teda spásu nekresťanom pocítia potom ako dramatickú povinnosť. Svätý Pavol zvolal: "Beda by mi bolo, keby som nekázal!"

Druhý vetikánsky knocil zaujal kladný a ohľaduplný postoj voči iným veľkým náboženstvám. Ale to neznamená, že by kresťania nemali mať vedomie vlastnej totožnosti.

Problémom nie je žiť či nežiť misijný rozmer viery, ale ako a kde ho žiť. Dve tretiny ľudstva čaká ešte blahozvesť evanjelia. Posolstvo spásy musí byť teda vyjedrené živým, vždy novým spôsobom v každej kultúrnej situácii pri zachovaní vernosti jedinej viere. Každý veriaci môže priložiť svoje polienko, aby sa oheň a svetlo viery mohlo šíriť. Lebo každý môže prispieť svojimi modlitbami a drobnými i väčšími obetami. -

— Ďakujem, Otec kardinál, a prajem vám i v mene našich čitateľov veľa Božieho požehnania vo Vašej službe!

Otázky kládol F. Kapusňák

/Prevzaté z časopisu "Hlasy z Ríma"/

- O úlohe biskupov ako učiteľov viery diskutovali zástupci episkopátu USA s Jánom Pavlom II. pri stretnutí vo Vatikáne v čase 8.-11.3.1989. Išlo o pastoračný pohľad na biskupský úrad. Tento pohľad musí brať do úvahy požiadavky evanjelizácie a absolútne priority života dnešnej Cirkvi. Súčasne musí verne odrážať výzvu II.vat.koncilu k reformám a obnove.

Po skončení návštevy biskupov bola tlačová konferencia, na ktorej bostonský arcibiskup zdôraznil, že dôvodom stretnutia nebolo napätie medzi biskupmi a Petrovým nástupcom. Jediné napätie, ktoré je v USA, je napätie medzi Cirkvou a svetom, tak ako tomu je konečne aj v mnohých ďalších krajinách. V USA existujú kultúrne podmienky, ktoré prekážajú evanjelizácii, je tam silná snaha o slobodu, hľadanie slobody. V tejto krajine je hlboko zakorenená nedôvera ku každej autorite, zdôraznené je osobné, súkromné svedomie.

Kardinál Innocenti na tlačovej konferencii zdôraznil, že to nebola zrážka medzi víťazmi a porazenými, nebol vydaný žiadny dokument ani vyhlásenie. Nesmie sa pravda robiť kompromis medzi "súkromným" svedomím a autoritou.

- Svetová tlač rozšírila správu, že kard.Ratzinger sa vyslovil proti prebiehajúcemu "koncilnému procesu za mier, spravodlivosť a zachovanie stvorenia", ktorý po národných a kontinentálnych stretnutiach vlní a tohto roku má vyvrcholiť svetovým stretnutím budúci rok 1990 v korejskom Soule. Správa bola nepresná, kardinál povedal iba, a to na okraj inej témy, že Cirkev nie je na to, aby považovala za svoj cieľ politický mier; nesmie budiť dojem, že nad svoje vlastné poslanie má s ostatnými náboženstvami považovať za úlohu nastoliť politický mier. Nestavia sa proti koncilnému procesu. Jeho európske stretnutie sa uskutoční 15.-21.mája t.r. vo švajčiarskej Bazileji.

ZSSR

V dvoch duchovných akadémiách ruskej pravoslávnej cirkvi, - v Moskve a Leningrade, získalo v rokoch 1971-1987 vyššie teologické vzdelanie 895 osôb. V troch duchovných seminároch - v Moskve, Leningrade a Odesse za rovnaký čas nadobudlo vzdelanie 2755 študentov v dennom a 937 v diaľkovom štúdiu. Aj iné náboženské spoločenstvá v ZSSR majú

vzdelávacie ústavy: arménska gregoriánska cirkev, gruzínska pravoslávna cirkev, luteráni a adventisti. Katolíci majú vlastné semináre v Kaunase a Rige. Islamskí duchovní študujú v Medresse v Kazachstane, duchovní budhistov v budhistickom stredisku ZSSR v kláštore Ivorginsk a v Aginskom.

- Po 70 rokoch kňaz v škole!

Táto stredná škola existuje v Moskve na bulvári Kutuzova. Má 1 420 žiakov. Jej riaditeľ Jevgenij Topaler pozval na besedu so študentami duchovného správcu tamojšej pravoslávnej farnosti otca Alexandra Meňa. Bolo to prvýkrát po 70 rokoch, kedy kňaz prekročil prah tejto školy.

Stretnutie trvalo viac ako dve hodiny. Otec Meň hovoril o svojej ceste k Bohu a potom sa ho žiaci pýtali na všetko: čo to je liturgia, odkiaľ sa vzal svet, čo je to Cirkev, čo teológia, čo znamená veriť, či existuje rozpor medzi vedou a vierou, prečo je na svete dobro a zlo.

Po diskusii sa študenti vyjadrovali takto: "Doposiaľ sme nikdy nehovorili s duchovným. Mysleli sme si, že kňaz žije v inom svete. Miesto toho sme zistili, že sa zaoberá našimi problémami a pozná ich..."

/"Tygodnik powszechny" 22.I.1989/

- Ako nedávno konštatoval šéf sovietskeho Úradu pre náboženské záležitosti Konštantín Charčev v interview pre časopis "Náuka i religia", stúpol počet krstov v ruskej pravoslávnej cirkvi z 10 000 v r. 1966 na 1 200 000 v r. 1986. Charčev takisto oznámil, že podľa údajov, ktoré má k dispozícii, je potrebné označiť 20 % sovietskeho obyvateľstva za veriacich ľudí. Takisto odsúdil všetky formy diskriminácie veriacich vo verejnom živote a sľúbil zasiahnuť v ich prospech.

- Sovietsky časopis "Komunist" napísal: "Milióny veriacich ľudí rôznych vyznaní - to nie je omyl histórie, ale realita. Naša skutočnosť, nie tá z kníh, ale tá autentická, je taká, že v nej vystupujú náboženské potreby, ktoré musí uspokojovať Cirkev. Nadišiel čas, kedy je potrebné raz navždy urobiť koniec podozrievavému a nepriateľskému vzťahu k veriacim a ideálom, ktoré vyznávajú, akými sú láska k blížnemu, humanizmus a morálne sebazdokonaľovanie".

/Prevzaté zo samizdatu "Společenství" č.5/

MAĎARSKO

Na jar 1989 v dňoch 28.-30. apríla sa bude konať veľké medzinárodné stretnutie kresťanskej mládeže, organizované ekumenickou komunitou z Taizé. Miestom stretnutia - prvýkrát vo východnej Európe - bude juhomaďarské mesto Pécs /Piatikostolie/. Vedľa tzv. "Koncilu mládeže" z iniciatívy komunity Taizé a jej priora Rogera Schutzsa sa v minulých rokoch uskutočnili v najrôznejších mestách a krajinách veľké ekumenické stretnutia mládeže s tisícmi účastníkmi.

V Pécsi budú účastníci prijatí vo farných obciach. Mladí ľudia sa budú stretávať s katolíckym biskupom z Pécsa, Jozefom Cserhatim, s Rogerom Schutzom a s inými bratmi z Taizé v mestských kostoloch k modlitbe, úvahám, rozhovorom a spevu.

"Snažte sa hovoriť to, čo viete o Kristu, v prostredí, v ktorom žijete!" vyzval brat Roger mladých v Paríži 4. 1. 1989.

LIST SV. OTCA K SVETOVÉMU DŇU MODLITIEB ZA DUCHOVNÉ POVOLANIA

Ctihodní Bratia v biskupskom úrade!

Milí bratia a sestry na celom svete!

16. apríla slávime 26. svetový deň modlitieb za duchovné povolania. V liturgii tohto dňa Ježiš, dobrý Pastier, zjavuje celú svoju lásku, keď dáva svoj život za spásu sveta /Jn 10,15/. Pri pohľade na toto tajomstvo lásky Ježišovi učeníci sú vyzvaní, aby nástoživo vyprosovali od Pána žatvy robotníkov pre žatvu /Mt 9,38; Lk 10,2/, aby všetci ľudia podľa plánu večného Otca mali život v plnosti /Jn 10,10/ a došli k poznaniu pravdy /1 Tim 2,4/.

1. Tohto roku chcel by som svoje úvahy venovať duchovným povolaniam, ktoré majú vychádzať zo škôl, osobitne z katolíckych škôl. Podľa zámeru Cirkvi tieto školy slúžia ucelenému formovaniu človeka a tak majú podporovať aj duchovné povolania, ktoré Duch vnúka mladým dušiam. Navyše, katolícke školy majú svojím podielom prispievať, aby vyrastali ľudia, ktorí ohlasujú radostné posolstvo spôsobom vhodným pre našu dobu, ktorá sa vyznačuje hrozivou ľahostajnosťou.

Keď sa obraciam na katolícke výchovné inštitúcie, najprv im chcem vysloviť moju hlbokú úctu a uznanie a prejsť im dôveru v ich zodpovednom poslaní v Cirkvi. Pritom myslím aj na všetkých vychovávateľov, ktorí pracujú v nekatolíckych školách a pri svojich odborných vedomostiach môžu tam svedčiť o viere.

2. Katolícka škola má aj v našich dňoch svoje poslanie. To potvrdil aj Druhý vatikánsky koncil /porov. deklaráciu GRAVISSIMUM EDUCATIONIS o kresťanskej výchove, čl. 8/ a následné prehlásenie učiteľského úradu. Mnohotvárnosť a protirečivosť kultúrnych prúdov a životných štýlov, ktoré svojím vplyvom zasahujú životný priestor dnešnej mládeže, ľahko môže mať pre mladých významný, ba rozhodujúci zástoj pri rozhodnutí sa pre život z ducha Evanjelia. Harmonické svedectvo vychovávateľov a duch viery, ktorý v nich žije, tvorí osobitnú črtu /proprium/ katolíckej školy pri kresťanskej výchove mládeže. Táto výchova bude o to účinnejšia, čím viac bude v súlade s výchovnou prácou rodín.

3. Výchova, dávaná v katolíckych školách a zameraná na kresťanské formovanie života, nemôže obísť otázku duchovných povolaní. Veď akáže je to príprava na život, ak nepomáha pochopiť Božie volanie, ktoré každý človek nosí v sebe? Správne chápaná výchovná práca mladým ponúka pomoc, aby mladí ľudia videli svoje povolanie v Cirkvi a v spoločnosti. Škola, ktorá naozaj vychováva, má hovoriť o povolaní nielen vo všeobecných formách, ale musí ukázať na rozličné konkrétne možnosti tohto povolania, aj na tie, ktoré v sebe obsahujú plnú oddanosť záujmom Božieho kráľovstva. Preto všetci vychovávatelia v katolíckych školách, duchovné osoby alebo laici, majú svojím žiakom sprístupniť Kristovu výzvu, a to pedagogicky uváženým a citlivým spôsobom. To bude ešte účinnejšie, keď vychovávatelia budú o tom svedčiť svojím vlastným životom a keď budú podporovať voľbu mladých modlitbou.

4. Istotne, je potrebné ozrejmiť mladým ľuďom ich vlastné povolanie, no to samo ešte nestačí. Dnes sú mladí konfrontovaní nielen s mnohými falošnými modelmi života, ale stretávajú sa aj so všelijakými lákadlami, ktoré im sťažujú slobodné a veľkodušné rozhodnutie. Katolícka škola je povolaná prispievať k realizácii pravých povolaní tým, že predkladá argumenty, veľkodušnosť a ochotu slúžiť; takto

odstraňuje z cesty mladých ľudí tie negatívne skúsenosti, ktoré by chceli predstaviť Kristovo volanie ako "bláznivé" alebo nemožné.

5. Takto škola prispieva k pravému rozvoju mladých a odpovedá im vo chvíli, keď očakávajú orientačnú pomoc. Súčasne tým spĺňa aj svoje záväzky voči Cirkvi. V tejto súvislosti prizvukujem, že katolícka škola je cirkevnou školou a že jej oprávnenie ku kresťanskej výchove je schválené Cirkvou. Cirkev chce aj cez katolícku školu naplniť svoju úlohu ako matka a učiteľka viery. Preto katolícka škola, pri plnom rešpektovaní slobody žiakov a autonómie jednotlivých školských predmetov, v chápaní svojho výchovného poslania stále musí mať pred očami to, čo od nej očakáva Cirkev. K tomu zásadne patrí úsilie o kňazské a rehoľné povolania.

6. Myslím aj na rodičov, ktorí zverujú svoje deti katolíckym školám. Pozývam ich, aby svoju voľbu robili z viery. To sa stáva vtedy, keď nejde iba o kultúrne a formálne aspekty, ale aj o vážne záujmy kresťanského života. Prosím ich, aby s vedomím zodpovednosti a aktívne podporovali život katolíckej školy. Ich prínos má sa však zamerať hlavne na to, aby tieto školy vždy spĺňali svoje náročné poslanie: dávať dôkladnú ľudskú a kresťanskú výchovu. Rodičia nech sledujú rast svojich detí aj na poli viery, nech podporujú ich voľbu povolania, aj vtedy, keď je formovaná veľkodušnosťou evanjelia. Nech majú pred očami, že šťastie ich detí aj v ľudskom pohľade závisí od toho, či dajú Pánovi patričnú odpoveď. Prítom nech pamätajú na to, že dieťa, ktoré darujú Bohu, nie je stratené, ale získané, pre Cirkev i pre rodinu.

7. Nakoniec sa osobitne obraciam na žiakov katolíckych škôl; myslím však pri tom na všetkých mladých kresťanov, bez ohľadu na školy, ktoré navštevujú: aj oni sú rovnako povolani urobiť odvážne rozhodnutia z viery. Tým, ktorí majú možnosť a šťastie navštevovať kresťansky formovanú školu, pripomínam, že majú veľkú výsadu. Cirkev veľa investuje do vašich škôl a práve preto je odkázaná na vašu spoluprácu. Venujte sa usilovne štúdiu vo všetkých odboroch. To vám pomáha aj vo viere a dáva vám silu vydávať kresťanské svedectvo pred svetom. Učte sa od svojej školy najmä vnútorné spojenie viery a kultúry; to sa nedá vždy ľahko sprostredkovať svetu okolo nás, ktorý je často len málo preniknutý kresťanskými predstavami o hodnotách. Hlavne však učte sa živému spojeniu viery a života. Vo vašej škole nachádzate mnohé poňaty pre kresťanský život; rozhodnivo ako inde. Záleží na vás: ponechajte ich nevyužitú pomimo vás, ale prijmite ich, aby vo vás priniesli hojné ovocie. Otvorte sa modlitbe a Božiemu slovu, ktorým sa živí viera. Buďte ochotní a pripravení pre sociálnu prácu. Spolupracujte, keď ide o pomoc tým najchudobnejším medzi chudobnými. Buďte svedkami Krista pre svojich rovesníkov. Takto posilníte svoj život viery, a buďte istí, že slúžite veľkej veci, keď otvárate srdcia pre hlas Ducha Božieho. A keď vás jeho hlas volá ešte k väčšiemu darovaniu srdca, tak nemajte nijaký strach.

Majte odvahu: Pán vás volá a svet na vás čaká. Myslite na to, že Božie kráľovstvo potrebuje vaše plné darovanie sa. Nebuďte ako ten bohatý mládenec v evanjeliu, ktorého Kristus pozval, no on sa nevedel rozhodnúť a zostal pri svojom bohatstve a svojom smútku /Mt 12,22/. Radšej buďte ako tí rybári, ktorí na Pánovo volanie hneď opustili všetko a stali sa rybármi ľudí /Mt 4,18-22/.

Pane Ježišu Kriste, Pastier našich duší, Ty stále znova láskavo povolávaš mladých ľudí z ťažkostí súčasného sveta. Daj, aby medzi všetkými hlasmi, ktoré na nich pôsobia, počuli Tvoj nezameniteľný, jemný a predsa tak mocný hlas, ktorý aj dnes ešte volá :
"Poď, nasleduj ma." Rozvíjaj oduševnenie našej mládeže až po celostné darovanie sa, hľadaj ich a urob ich vnímavými pre očakávanie bratov, ktorí prosia o pomoc a o pokoj, o pravdu a lásku. Daj, nech

sa mladí ľudia riadia Evanjeliom a tak nech dnešným ľudom zjavujú bohatstvo Tvojej lásky. Volaj ich v svojej добрote a priťahuj ich k sebe. Prijmi ich láskavo a pritúl ich k sebe. Pošli ich s Tvojou pravdou a zachovaj ich v Tebe. Amen.

V pevnej dôvere v nášho Pána Ježiša Krita, najvyššieho a večného Veľkňaza, vyprosujem plnosť Božích milostí Vám, ctihodní spolubratia v biskupskom úrade, všetkým kňazom, rehoľným osobám a celému kresťanskému ľudu, hlavne však tým, čo sa pripravujú na knazské sviatenia alebo na rehoľné sľuby a zo srdca Vám udeľujem Apoštolské požehnanie, osobitne tým, čo sa starajú o duchovné povolania.

Vo Vatikáne, 2. februára, na sviatok Obetovania Ježiša v chráme, 1989, v 11. roku môjho pontifikátu.

Ján Pavol II.

PLATÍ U NÁS CIC ? /Codex iuris canonici - Kódex kanonického práva/

Od prvej adventnej nedele 1983 platí pre celú rímsko-katolícku cirkev nový cirkevný zákonník. Zatiaľ čo starý kódex bol vypracovaný ako dielo opierajúce sa o právne zbierky predchádzajúcich storočí a mal formu ukončeného práva, ktoré sa už nemalo meniť, nový kódex vychádza nielen z predchádzajúceho kódexu, ale takisto z koncilných a pokoncilných dokumentov a predovšetkým zo skúseností s doterajšou realizáciou týchto dokumentov. Nový kódex rátajúci s možnosťami ďalších zmien uvádza často len obecné zásady alebo nekodifikuje /neuvádza, neuzakňuje/ niektoré problémy vôbec /napr. svätorečenie/.

Kódex vychádza z toho, čo je obsiahnuté v práve prirodzenom, pozitívne božskom a ďalej tiež z toho, čo bolo obsiahnuté v textoch cirkevných dokumentov. Kódex je tiež v súlade s chartou ľudských práv vydanou OSN, dohodami v Helsinkách a ďalšími medzinárodne uznávanými zmluvami a dohodami. Cirkev v kódexe uplatňuje svoje neodňateľné právo, ktoré jej bolo zverené samotným Božím Synom, hlásať evanjelium celému svetu. Predpisy tohto práva preto nemôžu byť v rozpore so spravodlivými zákonmi a požiadavkami žiadneho štátu.

Naše štátne úrady uvádzajú proti uplatňovaniu CIC u nás predovšetkým tieto námietky: Je to zákonník, ktorý bol vydaný mimo hraníc nášho štátu a ako taký potrebuje byť prejednaný so štátnymi predstaviteľmi.

Oficiálny preklad nebol doposiaľ predložený našej vláde ku schváleniu. Môžeme sa oprávnené opýtať: Žiadajú toto vlády štátov, kde jestvuje plná náboženská sloboda, alebo sa uspokojia s tým, že kódex uplatňuje len neodcudziteľné právo cirkvi? Predovšetkým uplatňuje právo na organizovanie svojej duchovnej činnosti nielen v bohoslužobných priestoroch, ale aj na verejnosti: v školách, rodinách, na pracoviskách, v kultúre, v oznamovacích prostriedkoch ap. Neodcudziteľné právo má cirkev aj na to, aby bola pastoračná práca riadená biskupmi, kňazmi a rehoľníkmi, aby k lepšej činnosti tejto práce prispievali aj kňazské rady, pastoračné rady, ekonomické rady a ďalšie kódexom určené skupiny ľudí, aby mohla cirkev viesť a riadiť organizácie detí, mládeže alebo dospelých podľa ich veriaceho presvedčenia. Právom sa tvrdí: Miera slobody cirkvi v určitom štáte sa pozná podľa toho, v akej miere môže cirkev v tomto štáte uplatňovať svoje neodcudziteľné práva. U nás sa odopiera cirkvi aj právo na voľbu vhodných biskupov a na pôsobenie rehoľí.